

باسمه تعالی

شیوه‌نامه شناسایی و پشتیبانی از برگزیدگان ادبی کشور

مقدمه

به استناد تبصره ۲ از ماده ۳، تبصره ۳ از ماده ۴ و تبصره ماده ۵ آیین‌نامه «شناسایی و پشتیبانی از برگزیدگان ادبی کشور» و به منظور تدوین فرایند شناسایی و چگونگی پشتیبانی از مشمولان آیین‌نامه، این شیوه‌نامه تدوین و تصویب می‌شود:

ماده ۱: تعریف‌ها

برای رعایت اختصار، تعریف‌های زیر در این شیوه‌نامه رعایت می‌شود:

الف. بنیاد: منظور بنیاد ملی نخبگان است.

ب. فرهنگستان: منظور فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.

ج. آیین‌نامه: منظور «آیین‌نامه شناسایی و پشتیبانی از برگزیدگان ادبی کشور» مصوب هیئت‌امنای بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۷ است.

د. ادبیات: منظور هر یک از حوزه‌های ادبی شامل: «شعر»، «داستان» و «تخصص‌های زبانی و ادبی (از جمله: نویسندگی، ویرایش، آموزش زبان فارسی، ترجمه، زبان‌شناسی و پژوهش زبانی و ادبی)» در زبان فارسی است.

هـ. برگزیده ادبی: منظور هر یک از واجدان شرایط «مستعد برتر ادبی» و «سرآمد ادبی» مطابق مفاد آیین‌نامه است.

و. رویداد ادبی: منظور هر یک از مسابقه‌ها و جشنواره‌های معتبر در حوزه زبان و ادبیات است که به تأیید کمیسیون دائمی هیئت‌امنای بنیاد رسیده باشد.

ز. نهاد ادبی: منظور هر یک از نهادهای حرفه‌ای - تخصصی در حوزه ادبیات از قبیل انجمن‌های ادبی، دانشگاه‌ها و دستگاه‌های تخصصی ذی‌ربط است.

ح. شورای شناسایی: منظور شورای شناسایی برگزیدگان ادبی، موضوع ماده ۳ شیوه‌نامه است.

ماده ۲: شناسایی برگزیدگان ادبی

۱-۲. **مستعدان برتر ادبی:** برگزیدگان این دسته باید واجد ویژگی‌های مذکور در بند ۲-۱ آیین‌نامه و بیشترین امتیاز حاصل از معیارهای بند ۳-۱ آیین‌نامه در میان متقاضیان باشند. سنجش معیارهای بند ۳-۱ بر اساس جدول ۱ صورت می‌پذیرد.

۲-۲. **سرآمدان ادبی:** برگزیدگان این دسته باید واجد ویژگی‌های مذکور در بند ۲-۲ آیین‌نامه و بیشترین امتیاز حاصل از معیارهای بند ۲-۳ آیین‌نامه در میان متقاضیان باشند. سنجش معیارهای بند ۲-۳ بر اساس جدول ۲ صورت می‌پذیرد.

تبصره ۱: دریافت دست کم ۱۵۰ امتیاز از جدول ۱ برای مستعدان برتر ادبی و دست کم ۳۰۰ امتیاز از جدول ۲ برای سرآمدان ادبی ضروری است.

تبصره ۲: شورای شناسایی مجاز است سایر مصادیق مربوط به فعالیت نخبگانی ادبی را شناسایی و برای لحاظ در مقررات به بنیاد پیشنهاد کند.

ماده ۳: شورای شناسایی برگزیدگان ادبی

به منظور انطباق ویژگی‌های متقاضی با مقررات بنیاد و تعیین مصادیق برگزیدگان ادبی، «شورای شناسایی برگزیدگان ادبی» مطابق ماده ۴ آیین‌نامه با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف. معاون برنامه‌ریزی و نظارت بنیاد (رئیس شورا)

ب. معاون علمی و پژوهشی فرهنگستان

ج. یکی از معاونان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با انتخاب وزیر ذی‌ربط

د. یکی از معاونان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با انتخاب وزیر ذی‌ربط

ه. یکی از معاونان وزارت آموزش و پرورش به انتخاب وزیر ذی‌ربط

و. رئیس حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی (یا یکی از معاونان ایشان)

ز. سه تن از صاحب‌نظران حوزه ادبیات

تبصره ۱: اعضای موضوع این ماده با حکم رئیس بنیاد منصوب می‌شوند.

تبصره ۲: اعضای بند «ز» از میان اعضای هیئت علمی حوزه‌های مختلف ادبیات و نیز ادیبان برجسته کشور با پیشنهاد فرهنگستان و تأیید بنیاد به مدت دو سال منصوب می‌شوند. انتخاب و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۳: دبیرخانه شورا در حوزه معاونت برنامه‌ریزی و نظارت بنیاد تشکیل می‌شود و یکی از مدیران این معاونت، وظیفه دبیری جلسه‌های شورا را بر عهده دارد.

تبصره ۴: دبیرخانه شورا وظیفه تنظیم و ارسال دعوت‌نامه‌ها، ثبت صورت‌جلسه‌ها، ابلاغ مصوبه‌ها و پیگیری اجرایی آن را بر عهده دارد.

ماده ۴: کارگروه تخصصی ادبی

برای بررسی تخصصی درخواست‌های دریافتی در حوزه‌های مختلف ادبیات، «کارگروه تخصصی ادبی» با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف. دبیر شورای شناسایی برگزیدگان ادبی (رئیس کارگروه)

ب. نماینده فرهنگستان (به انتخاب معاون علمی و پژوهشی فرهنگستان)

ج. نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (به انتخاب عضو متناظر وزارت در شورا)

د. دو تن از صاحب نظران ادبیات بنا به موضوع مورد بررسی در کارگروه (به انتخاب بنیاد)

تبصره ۱: اعضای کارگروه با حکم رئیس شورای شناسایی برای مدت دو سال منصوب می شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۲: دبیرخانه کارگروه در بنیاد تشکیل می شود و وظیفه دریافت درخواستها، ارزیابی اولیه آنها، تطبیق مدارک با مقررات و ارائه نتایج به شورا را بر عهده دارد.

تبصره ۳: اعضای بند «د» بر اساس حوزه های ادبی (در مجموع شش نفر) انتخاب و منصوب می شوند و برای شرکت در هر جلسه، به تناسب پرونده های مورد بررسی، از اعضای متناظر دعوت می شود.

ماده ۵: فرایند شناسایی

۱.۵. رئیس بنیاد هر ساله تعداد برگزیدگان ادبی را در دو رده «مستعد برتر ادبی» و «سرآمد ادبی» اعلام می کند.
۲.۵. پس از اعلام فراخوان، بنیاد اطلاعات مربوط به متقاضیان را گردآوری و ساماندهی می کند.
۳.۵. کارگروه تخصصی ادبی، مستندات دریافتی را با مقررات تطبیق و امتیاز هر یک از متقاضیان را تعیین و به شورای شناسایی اعلام می کند.

۴.۵. شورای شناسایی، پس از بررسی نتایج، برگزیدگان را تعیین و به رئیس بنیاد اعلام می کند.

۵.۵. رئیس بنیاد بر اساس ظرفیت سالانه، برگزیدگان نهایی را تعیین می کند.

تبصره ۱: متقاضیان از طریق معرفی نهادهای ادیبها به صورت فردی می توانند در این فرایند وارد شوند.

تبصره ۲: برگزیدگان پس از دست کم هفت سال از آخرین انتخاب، می توانند دوباره در فرایند ارزیابی شرکت کنند. برای این افراد، به جز پیشینه تحصیلی و تخصص های علمی در زمینه ادبیات، تنها فعالیت های جدیدشان مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

ماده ۶: پشتیبانی

۱-۶. **پشتیبانی از مستعدان برتر ادبی:** به منظور هدایت و تسهیل مسیر رشد و ارتقای آنان، تسهیلات زیر در قالب

«جایزه قیصر»، به گرامی داشت شأن ادبی «مرحوم قیصر امین پور»، به آنان اعطا می شود:

الف. تسهیلات مادی برای بهره مندی از محضر استادان رشته تخصصی ادبی

ب. اعتبار ادیبی برای تأمین کمک هزینه «اشتراک نشریات ادبی داخلی و خارجی»، «عضویت در مجامع ادبی داخلی و خارجی»، «خرید آثار ادبی»، «شرکت در مجامع ادبی داخلی» و سایر موارد مشابه
ج. در نظر گرفتن امتیاز در جدول جایزه‌های تحصیلی دانشجویان صاحب استعداد برتر
د. در نظر گرفتن امتیاز در جدول تسهیلات دانش‌آموختگان برتر دانشگاهی
ه. تسهیلات فرهنگی و رفاهی: شاملهزینه ازدواج، کمک هزینه سفرهای زیارتی، گردش‌گری ملی و مشابه آن

۲-۶. پشتیبانی از سرآمدان ادبی: به منظور تکریم سرآمدان ادبی و تسهیل مسیر اثرگذاری آنها و الگوسازی از آنان تسهیلات زیر در قالب «جایزه بیهقی»، به گرامی داشت شأن ادبی «مرحوم ابوالفضل محمدبن حسین بیهقی»، به آنان اعطا می‌شود:

الف. اعتبار ادبی: به منظور ارتقای فعالیت‌های ادب پژوهی، انتشار آثار، سفرهای پژوهشی، اشتراک نشریات ادبی داخلی و خارجی، عضویت در مجامع ادبی داخلی و خارجی، خرید آثار ادبی و موارد مشابه
ب. امکان پذیرش سالانه سه ادب‌آموز یا سه پژوهشگر پسادکتری با استفاده از اعتبارات بنیاد
ج. اعتبار مالی برای شرکت در مجامع ادبی داخلی و خارجی
د. تسهیلات فرهنگی و رفاهی: شامل کمک هزینه سفرهای زیارتی، گردش‌گری ملی، تسهیلات مسکن، بیمه و مشابه آن
ه. اعطای تسهیلات برای استفاده از امکانات ادبی، فرهنگی و هنری در سطح کشور
و. تجلیل از طریق شناساندن شخصیت و فعالیت‌های سرآمد ادبی در مجامع عمومی (از طریق انتشار کتاب یادمان، تهیه فیلم، مصاحبه و ...)

تبصره: سقف ریالی تسهیلات این ماده، سالیانه از سوی رئیس بنیاد تعیین و با کمک نهادهای مرتبط با موضوع آیین‌نامه اعطا می‌شود.

ماده ۷: تفسیر مفاد

شرح مواد مسکوت، تفسیر مفاد، طراحی نظام اجرایی شیوه‌نامه و نظارت بر اجرای صحیح آیین‌نامه و شیوه‌نامه، بر عهده معاونت برنامه‌ریزی و نظارت بنیاد است و لازم است در هر سال، گزارشی از اجرای شیوه‌نامه را تهیه و ارائه کند.

ماده ۸: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، هشت ماده و دوازده تبصره پس از تأیید شورای شناسایی برگزیدگان ادبی به تصویب رئیس بنیاد ملی نخبگان رسید و تا پایان سال ۱۳۹۶ اجرا و سپس اصلاحات لازم در آن اعمال می‌شود.

جدول ۱: معیارها و سنج‌های شناسایی مستعدان برتر ادبی

ردیف	معیار	سنج	بیشینه امتیاز	توضیح
۱	پیشینه تحصیلی	<ul style="list-style-type: none"> برگزیده آزمون سراسری ورود به دانشگاه‌ها شامل: دوره کارشناسی (حداکثر ۱۰ امتیاز) دوره کارشناسی ارشد (حداکثر ۱۰ امتیاز) دوره دکتری (حداکثر ۱۰ امتیاز) 	۳۰	در آزمون دوره کارشناسی حداکثر ۱۰ نفر اول و در آزمون‌های دیگر حداکثر ۱۰ نفر اول لحاظ می‌شوند.
		<ul style="list-style-type: none"> برگزیده کشوری المپیاد ادبی دانش آموزی (حداکثر ۲۰ امتیاز) برگزیده کشوری المپیاد ادبی دانشجویی (حداکثر ۲۰ امتیاز) 	۴۰	رتبه‌های اول تا سوم فردی
		<ul style="list-style-type: none"> دریافت جایزه تحصیلی بنیاد (به ازای هر سال ۱۰ امتیاز) 	۶۰	در رشته‌های علوم انسانی
		<ul style="list-style-type: none"> دانش آموخته برتر مطابق ضوابط بنیاد (حداکثر ۲۰ امتیاز در هر دوره تحصیلی) 	۶۰	در رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات خارجی یا زبان‌شناسی
		<ul style="list-style-type: none"> دارا بودن دانشنامه دکتری تخصصی / سطح ۴ حوزه علمیه / نشان درجه ۱ هنری (۳۰ امتیاز) دارا بودن دانشنامه کارشناسی ارشد / سطح ۳ حوزه علمیه / نشان درجه ۲ هنری (۲۰ امتیاز) دارا بودن دانشنامه کارشناسی / سطح ۲ حوزه علمیه / نشان درجه ۳ هنری (۱۵ امتیاز) 	۳۰	<ul style="list-style-type: none"> دانشنامه در یکی از رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات خارجی و زبان‌شناسی لحاظ می‌شود. نشان هنری در حوزه ادبیات داستانی و شعر لحاظ می‌شود.
۲	فایده‌های ادبی	<ul style="list-style-type: none"> نگارش دیوان شعر با مضامین عالی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۵۰ امتیاز) برگزیده شدن در رویدادهای معتبر ادبی (هر مورد حداکثر ۲۵ امتیاز) تلاش برای پاسداشت زبان فارسی (از طریق نشریات و روزنامه‌ها، سازمان‌های انتشاراتی، رسانه‌های عمومی، شبکه‌ها و رسانه‌های الکترونیکی و مشابه آنها) (حداکثر ۱۵ امتیاز) عضویت در مجامع معتبر ادبی ملی و بین‌المللی (حداکثر ۵ امتیاز) 	۲۰۰	<ul style="list-style-type: none"> همگی فعالیت‌ها باید در حوزه ادبیات باشد. امتیاز تألیف، تصنیف و تصحیح انتقادی، مطابق ضوابط ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی محاسبه می‌شود. تشخیص کیفیت فعالیت‌ها بر عهده کارگروه است. اعتبار مجامع ادبی (ملی و بین‌المللی) باید به تأیید بنیاد رسیده باشد.
		<ul style="list-style-type: none"> نگارش کتاب فاخر داستانی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۵۰ امتیاز) نگارش کتاب فاخر داستانی بلند (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۱۰۰ امتیاز) برگزیده شدن در رویدادهای معتبر ادبی (هر مورد حداکثر ۲۵ امتیاز) تلاش برای پاسداشت زبان فارسی (از طریق نشریات و روزنامه‌ها، سازمان‌های انتشاراتی، رسانه‌های عمومی، شبکه‌ها و رسانه‌های الکترونیکی و مشابه آنها) (حداکثر ۱۵ امتیاز) عضویت در مجامع معتبر ادبی ملی و بین‌المللی (حداکثر ۵ امتیاز) 		
		<ul style="list-style-type: none"> تصنیف کتاب در زمینه تخصص‌های زبانی و ادبی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۵۰ امتیاز) تصحیح انتقادی کتاب‌های ادبی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۵۰ امتیاز) تألیف کتاب در زمینه تخصص‌های زبانی و ادبی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۴۰ امتیاز) ترجمه کتاب فاخر ادبی به زبان فارسی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۴۰ امتیاز) سرپرستی یا داشتن نقش مؤثر در اجرای طرح‌های مطالعاتی و پژوهشی ادبی که موفقیت اجرای آن به تأیید کارفرما رسیده باشد (هر مورد تا ۱۵ امتیاز) انتشار مقاله در مجلات معتبر پژوهشی در حوزه ادبیات (هر مورد تا ۵ امتیاز - حداکثر ۳۰ امتیاز) سرپرستی، نویسندگی و ویراستاری مقالات در دانشنامه‌ها و فرهنگ‌نامه‌ها (هر مورد تا ۱۵ امتیاز - حداکثر ۳۰ امتیاز) برگزیده شدن در رویدادهای معتبر ادبی (هر رویداد حداکثر ۲۵ امتیاز) تلاش برای پاسداشت زبان فارسی (از طریق نشریات و روزنامه‌ها، سازمان‌های انتشاراتی، رسانه‌های عمومی، شبکه‌ها و رسانه‌های الکترونیکی و مشابه آنها) (حداکثر ۱۵ امتیاز) عضویت در مجامع ادبی ملی و بین‌المللی معتبر (حداکثر ۵ امتیاز) 		

جدول ۲: معیارها و سنج‌های شناسایی سرآمدان ادبی

ردیف	معیار	سنج	بیشینه امتیاز	توضیح	
۱	آفرینش آثار ادبی	شعر	۳۰۰	<ul style="list-style-type: none"> • نگارش دیوان شعر با مضامین عالی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۸۰ امتیاز) 	
				داستان	<ul style="list-style-type: none"> • نگارش کتاب فاخر داستانی بلند (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۱۵۰ امتیاز) • نگارش کتاب فاخر داستانی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۸۰ امتیاز)
				تخصص‌های زبانی و ادبی	<ul style="list-style-type: none"> • تصنیف کتاب در زمینه تخصص‌های زبانی و ادبی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۵۰ امتیاز) • تصحیح انتقادی کتاب‌های ادبی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۵۰ امتیاز) • تألیف کتاب در زمینه تخصص‌های زبانی و ادبی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۴۰ امتیاز) • ترجمه کتاب فاخر ادبی به زبان فارسی (به ازای هر ۱۰۰۰ نسخه چاپ شده تا ۴۰ امتیاز)
۲	اشتهار ادبی		۲۵۰	<ul style="list-style-type: none"> • ترجمه و انتشار آثار فرد به زبان غیرفارسی در خارج از کشور (هر اثر حداکثر ۵۰ امتیاز) • برگزیده شدن در رویدادهای معتبر ادبی (هر رویداد حداکثر ۲۵ امتیاز) • داوری یا عضویت در کمیته‌های تخصصی رویدادهای معتبر ادبی (هر مورد تا ۱۰ امتیاز) • سخنرانی اصلی/کلیدی/مدعو در مجامع معتبر ادبی داخلی و خارجی (هر مورد تا ۱۰ امتیاز) • نقد و تحلیل آثار فرد به صورت کتاب مستقل (هر مورد تا ۵ امتیاز) • پایان‌نامه درباره فرد یا آثار وی (هر مورد ۵ امتیاز) • نقد و تحلیل آثار فرد در مطبوعات (هر مورد ۲ امتیاز) • چاپ اثر در کتاب‌های درسی (هر مورد ۱۰ امتیاز) • ساخت فیلم یا مجموعه‌های نمایشی از آثار فرد (هر مورد تا ۱۰ امتیاز) • برگزاری نکوداشت، چاپ یادنامه، جشن‌نامه، ساخت فیلم یا مجموعه‌های نمایشی درباره فرد (هر مورد تا ۱۰ امتیاز) 	
					<ul style="list-style-type: none"> • همه فعالیت‌ها باید در حوزه ادبیات باشد.
۳	تلاش برای ترویج و ارقای زبان فارسی		۸۰	<ul style="list-style-type: none"> • توجه به ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ایرانی در آثار (تا ۲۰ امتیاز) • تأسیس و مدیریت نهادهای ادبی داخلی/خارجی (هر مورد تا ۱۵ امتیاز) • همکاری مؤثر با نهادهای مرتبط با زبان فارسی (فرهنگستان زبان و ادب فارسی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، رایزنی‌های فرهنگی در خارج از کشور و مشابه آنها) (هر مورد تا ۱۵ امتیاز - حداکثر ۲۰ امتیاز) • همکاری مؤثر و تخصصی در برگزاری رویدادهای معتبر ادبی (هر مورد تا ۱۰ امتیاز) • تلاش برای پاسداشت زبان فارسی (از طریق نشریات و روزنامه‌ها، سازمان‌های انتشاراتی، رسانه‌های عمومی، شبکه‌ها و رسانه‌های الکترونیکی و مشابه آنها) (حداکثر ۱۵ امتیاز) 	
					<ul style="list-style-type: none"> • همه فعالیت‌ها باید در حوزه ادبیات باشد.

جدول ۲ (ادامه)

ردیف	معیار	سنجه	بیشینه امتیاز	توضیح
۴	فعالیت‌های برجسته آموزشی و پژوهشی	<ul style="list-style-type: none"> • تربیت شاگردان مبرز دانشگاهی (هر مورد تا ۱۵ امتیاز - حداکثر ۲۰ امتیاز) • عضویت در مجامع معتبر ادبی ملی/ بین‌المللی (حداکثر ۵ امتیاز) • برگزاری کرسی نظریه‌پردازی ادبی (هر کرسی تا ۳۰ امتیاز) • سرپرستی یا داشتن نقش مؤثر در اجرای طرح‌های مطالعاتی و پژوهشی ادبی که موفقیت اجرای آن به تأیید کارفرما رسیده باشد (هر مورد تا ۱۵ امتیاز) • سرپرستی، نویسندگی و ویراستاری مقالات در دانشنامه‌ها و فرهنگ‌نامه‌ها (هر مورد تا ۱۵ امتیاز - حداکثر ۳۰ امتیاز) • سردبیر نشریه‌های معتبر ادبی داخلی/خارجی (هر مورد ۵ امتیاز) • انتشار مقاله در مجلات معتبر پژوهشی در حوزه ادبیات (هر مورد تا ۱۵ امتیاز - حداکثر ۳۰ امتیاز) 	۱۰۰	<ul style="list-style-type: none"> • همه فعالیت‌ها باید در حوزه ادبیات باشد. • منظور از شاگرد مبرز فردی است که به عنوان برگزیده ادبی/ دانش‌آموخته برتر بنیاد شناخته شده یا در رویدادهای ادبی برگزیده شده باشد. • اعتبار مجامع ادبی (ملی و بین‌المللی) باید به تأیید بنیاد رسیده باشد.
۵	تخصص علمی در زمینه ادبیات	<ul style="list-style-type: none"> • دارا بودن دانشنامه دکتری تخصصی / سطح ۴ حوزه علمیه/ نشان درجه ۱ هنری (۳۰ امتیاز) • دارا بودن دانشنامه کارشناسی ارشد/ سطح ۳ حوزه علمیه/ نشان درجه ۲ هنری (۲۰ امتیاز) 	۳۰	<ul style="list-style-type: none"> • دانشنامه در یکی از رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات خارجی و زبان‌شناسی لحاظ می‌شود. • نشان هنری در حوزه ادبیات داستانی و شعر لحاظ می‌شود.